Gemeente Amstelveen

COLLEGEVOORSTEL

Voorstel nr 14

Portefeuillehouder wethouder Rob Ellermeijer / wethouder Marijn van Ballegooijen

Datum B&W-besluit 4 januari 2022
Z21-093171

Afdeling SO / J&S

Voor de raadsvergadering van
16 februari 2022

Behandelend ambtenaar (voor technische vragen)
Jesper Gringhuis / Tessa Kraemer
020 540 4204 / 020 540 4909
j.gringhuis@amstelveen.nl/
t.kraemer@amstelveen.nl

Behandelen in de raadscommissie Ruimte, wonen en natuur (RWN)
op 3 februari 2022

Onderwerp

Woonzorgvisie ouderen.

Gevraagd besluit

1. De Woonzorgvisie ouderen vast te stellen.
2. Hierbij specifiek in te stemmen met de volgende vijf hoofdlijnen:
   a. passend en gevarieerd woningaanbod voor ouderen;
   b. tijdig voorbereiden op ouder worden en veranderende woonzorgbehoefte;
   c. vitale wijken met zorg en ondersteuning nabij;
   d. voldoende bedden in verpleeghuizen voor ouderen die niet meer zelfstandig kunnen wonen;
   e. gezamenlijke aanpak en verantwoordelijkheid.

WAT WILLEN WE BEREIKEN EN WAT GAAN WE DAARVOOR DOEN

Wat willen we bereiken (effectindicatoren)

Gezien de vergrijzing in onze gemeente en het feit dat ouderen steeds langer zelfstandig blijven wonen, is het noodzakelijk dat er de komende jaren veel meer (levensloopbestendige) woningen voor ouderen bijkomen. Ook zijn er meer plekken in de verpleeghuiszorg nodig. De komende jaren willen wij op zoek naar locaties om die extra plekken te realiseren. Daarnaast is het voor ouderen belangrijk dat goede zorg en ondersteuning nabij beschikbaar is en blijft. Contact met familie, vrienden en buren is essentieel om vereenzaming te voorkomen. Een goede plek in de buurt levert daar een grote bijdrage aan. Als ouderen niet meer zelfstandig kunnen wonen, moet er een plek in het verpleeghuis beschikbaar zijn. Deze Woonzorgvisie biedt kaders en handvatten voor inwoners, woningcorporaties, (institutionele) beleggers, zorgaanbieders en de gemeente om samen tot een goed en evenwichtig woning- en zorgaanbod te komen. Zodat ouderen met een goede kwaliteit van leven ouder kunnen worden in Amstelveen.

Wat gaan we daarvoor doen (prestatie-indicatoren)

Om dit effect te bereiken stellen we vijf hoofdlijnen voor, met daaronder een aantal maatregelen die in het Uitvoeringsprogramma nog verder uitgewerkt en aangevuld zullen worden:

1. Passend en gevarieerd woningaanbod voor ouderen
   a) Goed ontwerp en passende inrichting van een woonzorgwoning
   b) Overzicht met locaties die geschikt kunnen zijn voor woonzorgwoningen
   c) Gemengd wonen realiseren

2. Tijdig voorbereiden op ouder worden en veranderende woonzorgbehoefte
   a) Doorstroming bevorderen door middel van goede voorlichting
   b) Bewustwordingscampagne

c) Goede voorlichting op transitiemomenten over de (on)mogelijkheden van zorg en ondersteuning

3. Vitale wijken met zorg en ondersteuning nabij
    a) Een gebruiksvriendelijke openbare ruimte
    b) Bereikbare voorzieningen in de buurt
    c) Ondersteunen en faciliteren (bewoners)initiatieven gericht op welzijn, zorg en wonen
    d) Inzet van (digitale) hulpmiddelen, domotica en EHealth

4. Voldoende bedden in verpleeghuizen voor ouderen die niet meer zelfstandig kunnen wonen
    a) Faciliteren van de realisatie van extra capaciteit in verpleeghuizen

5. Gezamenlijke aanpak en verantwoordelijkheid
    a) Monitoring en (regionale) sturing
    b) Afstemming met (institutionele) beleggers en woningcorporaties over extra woningen

ACHTERGROND EN OVERWEGINGEN

Programma (speerpunt)

1. Sociaal Domein.
2. Woonagenda 2020-2023, Speerpunt 2: meer woningen voor Amstelveense ouderen en specifieke doelgroepen.

Aanleiding

1. De bevolking van Amstelveen zal de komende jaren verder vergrijzen. Daarnaast blijven ouderen langer zelfstandig wonen. In z'n algemeenheid geldt dat hoe ouder iemand is, des de groter de kans wordt op een intensieve zorgvraag. Daarmee staan wij de komende jaren voor de opgave om een groter wordende groep ouderen met een zorgvraag adequaat te huisvesten.
2. Eind 2020 hebben de ministers de Jonge (Volksgezondheid, Welzijn en Sport) en Ollongren (Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties) een oproep gedaan aan alle wethouders wonen en zorg om de woonzorgopgave in beeld te brengen en in 2021 hier een visie op te ontwikkelen.
3. Motie vreemd aan de orde van de dag: voldoende woonzorgcapaciteit (18 november 2020). In deze motie wordt het college onder andere verzocht om een woonzorgvisie te ontwikkelen. Dit voorstel geeft daar uitvoering aan.

Argumenten

De komende twintig jaar zijn er veel meer woningen voor ouderen nodig: ongeveer 2.500. Ook het aantal cliënten met een intensieve (intramurale) zorgvraag neemt de komende jaren snel toe: in 2040 zijn er 315 extra zorgplekken nodig voor cliënten met een indicatie op basis van de Wet langdurige zorg (Wlz). In deze Woonzorgvisie schetsen wij de uitdagingen waar de samenleving de komende jaren voor staat. En formuleren wij onze ambities om de komende jaren met urgentie te werken aan meer woningen en zorgplekken voor ouderen. Door de vergrijzing, de gecompliceerde woningmarkt en het tekort aan geschikte woningen dat daaruit voortvloeit, voelen wij de verantwoordelijkheid om nu de juiste stappen te zetten en ontwikkelingen te stimuleren. Dit om te waarborgen dat Amstelveners binnen hun gemeentegrenzen een plek hebben waar ze passend kunnen wonen en, indien nodig, de juiste zorg ontvangen. Deze woonzorgvisie geeft antwoord op de vraag wat ouderen in Amstelveen nodig hebben om zo lang mogelijk zelfstandig te kunnen blijven wonen en deel te nemen aan de samenleving, met een zo hoog mogelijke kwaliteit van leven.

We hebben onderzoek laten doen naar de behoefte aan wonen en zorg voor ouderen nu en tot met 2040. Hieruit blijkt dat de samenstelling van de bevolking de komende jaren gaat veranderen en daarmee ook de woon- en zorgvraag:

1. Het aantal ouderen, met name de categorie van 75 jaar en ouder, zal de komende jaren flink toenemen. De verwachting is ook dat daar relatief veel eenpersoonshuishoudens tussen zullen zitten.
2. Dit zal naar verwachting leiden tot een grotere zorgvraag van nog zelfstandig wonende ouderen. Dit geldt voor alle vormen van zorg, van lichte zorg tot en met intramurale zorg.
3. In het algemeen zijn er in de corporatie- en particuliere huur zijn er voldoende woningen geschikt voor ouderen. Voor koopwoningen is dat niet het geval. Als de potentieel geschikte woningen worden benut zijn er wel voldoende geschikte woningen.
4. Als we kijken naar de geschiktheid van de woningvoorraad per wijk, dan zijn er een aantal wijken waar te weinig geschikte woningen zijn, namelijk Buitengebied Noord, - Zuid, Patrimonium, Westwijk Zuid en Waardhuizen, Middenhoven.
5. De kwalitatieve mismatch tussen vraag en aanbod aan woningen neemt naar verwachting toe, doordat vooral de vraag naar geclusterd wonen[1] de komende jaren toe zal nemen.

Om de woonzorgopgave die voor ons ligt te kunnen realiseren, willen wij inzetten op vijf hoofdlijnen:

1. Passend en gevarieerd woonaanbod voor ouderen
   Er zijn te weinig woningen voor ouderen en het aanbod sluit niet goed meer aan bij de vraag. Er is behoefte aan nieuwe woonzorgconcepten die beter aansluiten bij de noden en wensen van de doelgroep, bijvoorbeeld gemengd met andere doelgroepen om inclusie bevorderen en eenzaamheid tegen te gaan. Ruimte bieden voor nieuwe ideeën en innovatie is essentieel om tot een passend woonaanbod te komen.

2. Tijdig voorbereiden op ouder worden en veranderende woonzorgbehoefte
   Er is meer nodig dan alleen bouwen en innoveren: ouderen moeten zich ook tijdig bewust worden van de nieuwe levensfase die zij ingaan en zich voorbereiden op toekomstige veranderingen in hun woonzorgbehoefte. Hierbij is het belangrijk dat zij vroegtijdig worden geïnformeerd over de mogelijkheden. En waar mogelijk verleid om een naar een woning te verhuizen die bij hun (toekomstige) omstandigheden past. Hiermee wordt voorkomen dat ouderen in een woning blijven wonen waar ze zich steeds moeilijker kunnen redden, met sociale isolatie en vereenzaming tot gevolg. Door tijdig naar een passende woning te verhuizen kunnen (dure) woningaanpassingen worden voorkomen.

3. Vitale wijken met zorg en ondersteuning nabij
   Wij willen Amstelveners ondersteunen om zo lang mogelijk zelfstandig te wonen en mee te kunnen doen aan de samenleving. Wij willen dat zij een passende woning hebben, op een plek waar zij zich prettig en veilig voelen en waar zij voluit mee kunnen doen in hun directe leefomgeving. Daarvoor zijn sterke sociale verbanden en goede voorzieningen in de directe leefomgeving nodig. Daarnaast is het belangrijk dat de openbare ruimte gebruiksvriendelijk en goed toegankelijk is. Voor ouderen die dat nodig hebben, moet zorg en ondersteuning nabij beschikbaar zijn. De vraag naar zorg en ondersteuning zal de komende jaren alleen maar toenemen. De voorspelling dat over 15 à 20 jaar één op de vier mensen in de zorg werkzaam zou moeten zijn, gaat geen realiteit worden. We zullen daarom ook naar andere oplossingen moeten kijken (in de organisatie van de zorg, door inzet van E-health-oplossingen, etc.).

4. Voldoende bedden in verpleeghuizen voor ouderen die niet meer zelfstandig kunnen wonen
   De vraag naar intramurale capaciteit in verpleeghuizen zal de komende jaren flink stijgen. De verantwoordelijkheid voor de verpleeghuiszorg en het realiseren van

[1] Bij geclusterd wonen moet je denken aan een woonvorm van een aantal (tussen de 6 en 10) woningen/appartementen, waarin mensen zelfstandig wonen en waarbij er een gezamenlijke ruimte is waar deze mensen elkaar kunnen ontmoeten. Zij kunnen indien nodig ondersteuning krijgen.

voldoende capaciteit ligt nadrukkelijk bij het Zorgkantoor. Wij houden hierbij vinger aan de pols en blijven in gesprek met Zorgkantoor en zorgaanbieders over de ontwikkelopgave die er voor ons ligt. Waar mogelijk zullen wij faciliterend optreden bij het realiseren van extra bedden, door het zoeken naar geschikte locaties.

5. Gezamenlijke aanpak en verantwoordelijkheid
   Het realiseren van de noodzakelijke woningen, woonzorgconcepten en zorg en ondersteuning aan zelfstandige wonende Amstelveners lukt alleen door samenwerking. Juist op het snijvlak van wonen, zorg en welzijn lijken partijen elkaar nog niet altijd goed te vinden. Wij willen meer regie voeren op de samenwerking tussen de verschillende stakeholders, zoals woningbouwcorporaties, gemeente, aanbieders van zorg en welzijn, ondernemers en inwoners. Wij willen afspraken maken met deze partijen in de vorm van een convenant of inspanningsverplichting. De opgaven zijn gemeenschappelijk en houden niet op bij een gemeentegrens. Daarom worden er afspraken gemaakt met de gemeenten in Amstelland-Meerlanden en Amsterdam.

Kanttekeningen

Het woonzorgvraagstuk beperkt zich niet tot de doelgroep ouderen, maar in de nu voorliggende visie richten wij ons wel specifiek op ouderen. Mogelijk worden er in de volgende collegeperiode ook woonzorgvisies voor andere (kwetsbare) doelgroepen ontwikkeld. Een volgend college zal hier keuzes in moeten maken.

Financiën

Na vaststelling van de Woonzorgvisie wordt een uitvoeringsprogramma opgesteld, waarbij ook het tijdspad en de inschatting van de kosten nader worden uitgewerkt. Bij de Perspectiefnota 2023 zullen de middelen voor de uitwerking van deze visie worden aangevraagd.

Communicatie

1. Tijdens het schrijven van deze visie is gesproken met een delegatie vanuit de Participatieraad Sociaal Domein (PSD) en is een eerste prioriteitenlijst opgesteld door de PSD. Deze prioriteiten zijn betrokken bij het opstellen van deze visie. De concept Woonzorgvisie is vervolgens met de PSD besproken waarna de PSD een formele reactie heeft opgesteld.
2. De uitwerking van deze Woonzorgvisie in concrete acties willen wij nadrukkelijk in samenspraak doen met onze ketenpartners op het gebied van wonen, zorg en welzijn en met de doelgroep zelf. Dit zal na vaststelling van deze visie nog nader worden vormgegeven.

Procedure

Na vaststelling van de visie door de gemeenteraad worden de hoofdlijnen verder uitgewerkt in een uitvoeringsprogramma.

Bijlagen

1. Woonzorgvisie Ouderen 2022-2040.
2. Advies PSD.
3. Reactie op advies PSD.

De secretaris,

Bert Winthorst

De voorzitter,

Tjapko Poppens

BEHANDELING RAADSCOMMISSIE

Wijziging/aanvullingen na behandeling raadscommissie

Het voorstel aan de raad is	Aanvaarde amendementen / moties
Ongewijzigd aanvaard Gewijzigd aanvaard Verworpen	

RAADSBESLUIT

Besluit

1. De Woonzorgvisie ouderen vast te stellen.
2. Hierbij specifiek in te stemmen met de volgende vijf hoofdlijnen:
   a. passend en gevarieerd woningaanbod voor ouderen;
   b. tijdig voorbereiden op ouder worden en veranderende woonzorgbehoefte;
   c. vitale wijken met zorg en ondersteuning nabij;
   d. voldoende bedden in verpleeghuizen voor ouderen die niet meer zelfstandig kunnen wonen;
   e. gezamenlijke aanpak en verantwoordelijkheid.

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering van 16 februari 2022.

De griffier, De voorzitter,

Debby de Heus Tjapko Poppens